

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Kazimiero Simonavičiaus universiteto
***EKONOMINĖ LINGVISTIKA* STUDIJŲ PROGRAMOS**
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: doc. dr. Inesa Šeškauskienė

Grupės nariai: prof. dr. Asta Kazlauskienė

Vilnius
2015

I. DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Ekonominė lingvistika
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Lingvistika
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3,5 m.), iššęstinė (5 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	210
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Lingvistikos bakalauras

TURINYS

I. DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ.....	2
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2.2. Programos sandara	8
2.3. Personalias	12
2.4. Materialieji ištekliai.....	14
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	15
2.6. Programos vadyba	16
III. REKOMENDACIJOS.....	18
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	20

I. ĮŽANGA

Ketinamą vykdyti universitetinių studijų pirmosios pakopos studijų programą *Ekonominė lingvistika* (toliau – programa), kurią numato įgyvendinti Kazimiero Simonavičiaus universitetas (toliau – KSU) kartu su Lietuvių kalbos institutu (toliau – LKI), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Grupės darbą koordinavo SKVC vyriausioji specialistė Aušra Leskauskaitė, o grupės vizito į KSU ir LKI metu dalyvavo SKVC projekto veiklų vykdytoja Barbora Drąsutytė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos analizę bei pateikti rekomendacijas jai tobulinti. Vertinant studijų programą buvo remiamasi KSU pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu, 2014 m. lapkričio 28 d. vykusio ekspertų vizito į KSU ir LKI rezultatais bei vėliau gautais KSU raštais.

Ekonominės lingvistikos studijų programos aprašas su priedais ekspertų grupės nariams buvo pateiktas 2014 metų lapkričio 4 dieną. Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo ir jos priedų nagrinėjimo. Vertinant programą vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir normatyviniais teisės aktais, SKVC direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-01-157 patvirtinta *Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika*, kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2014 m. lapkričio 28 d. vyko ekspertų grupės vizitas į KSU ir LKI, kur ekspertai susitiko su KSU administracija, studijų programos aprašo grupės rengėjais, studijų programos dėstytojais, socialiniais partneriais, susipažino su programai vykdyti numatyta materialine baze KSU ir LKI (auditorijos, biblioteka). Vizito pabaigoje KSU administracijos atstovai, programos rengėjai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

2014 m. gruodžio mėn. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė programos vertinimo išvadų projektą. Jis buvo išsiųstas KSU, kuris susipažino su projektu atkreipdamas dėmesį į faktines klaidas ir netikslumus. Vadovaudamiesi Metodikos 50 punktu ir atsižvelgdami į KSU pastabas, ekspertai parengė galutines programos vertinimo išvadas ir pateikė jas SKVC.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pateikta vertinti studijų programa *Ekonominė lingvistika* yra nauja savo koncepcija, visiškai negirdėta ir jokiame pasaulio universitete nevykdoma. Programos tikslas – labai ambicingas, suformuluotas su dideliu užmoju ir pasitelkus gausybę tarptautinių žodžių: „rengti aukščiausios kvalifikacijos lingvistikos specialistus, gebančius suprasti kalbines globalizacijos raiškas ir jų

socioekonominį vaidmenį daugiakalbiuose ir daugiakultūriuose kontekstuose, kalbos priemonėmis valdyti pokyčius, dalyvauti kūrybiniuose ir inovaciniuose procesuose įtinkintos visuomenės ekonomikoje, gebėti organizuoti šiuolaikinę komunikaciją ekonominiu, politiniu ir pilietiniu požiūriu, plėtoti kalbos industrijas, kalbos išteklių technologijas ir kalbiniu požiūriu priimti socialiai atsakingus sprendimus“ (*Ketinamos vykdyti studijų programos aprašas*; toliau – Aprašas, 5 p.). Užmojis kurti Lietuvoje visiškai naują, pasaulyje negirdėtą dalyką galėtų būti sveikintinas, tačiau rengiant studijų programą būtina atsižvelgti į programos pagrindą sudarančio mokslo įdirbį, studijų pakopą (šiuo atveju – pirmąją) ir kvalifikacijų lygį (šiuo atveju – šeštąjį). Vertinamos programos atveju informacijos apie ekonominės lingvistikos mokslo lygį rasti nepavyko. Studijų pakopą, manytina, programa, sprendžiant iš ambicingų programos tikslų, atitinka tik iš dalies. Pirmajai studijų pakopai būdinga tai, kad studentai rengiami pirmiausia atsižvelgiant į jų bendrąjį vidurinį išsilavinimą, ši pakopa skirta studijų pagrindų ugdymui¹. Tačiau pateiktoje vertinti programoje tikslai ir numatomi studijų rezultatai aprėpia daugiau nei galima būtų tikėtis iš pirmosios studijų pakopos programos, pavyzdžiui, trečiojo programos tikslo pirmajame rezultate kalbama apie labai platų gebėjimą priimti „strateginius, taikomuosius ir inovatyvius integruotus sprendimus, gebėjimą pagrįsti visuomenės poreikius ir vertybes“ (Aprašas, 7 p.). Apraše nepaaiškinta, kokie tie strateginiai sprendimai ar kokius visuomenės poreikius ir vertybes gebės pagrįsti absolventai. Visose rezultatų formuluotėse pasigendama konkretumo ir apibrėžtumo.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad programos pavadinime esanti aiški sąsaja su ekonomika programoje motyvuojama praplečiant ekonomikos sampratą taip, kad ji apima ir socialinius procesus, politiką, kultūrą ir pan. (žr., pavyzdžiui, 2 tikslą 1 lentelėje, Aprašas, 7 p.). Net ir pripažinę platesnę ekonomikos sampratą, programoje rastume tik vieną kitą su įprasta ekonomika susijusį kursą, tačiau nerastume nei teisės, nei politikos mokslų ar bent jų pagrindų.

Kitas ryškus programos tiksluose ir studijų rezultatuose matomas bruožas yra orientacija į daugiakultūrę ir daugiakalbę aplinką bei pasaulinius kontekstus. Tai išties svarbus šiuolaikinio gyvenimo bruožas, į kurį turėtų orientuotis naujai rengiamos studijų programos. Tačiau sprendžiant iš analizuojamos programos tikslų, studijų rezultatų ir studijų dalykų sąsajų, kyla abejonių, kad programos absolventai galėtų tokioje aplinkoje efektyviai funkcionuoti. Pirmiausia tai pasakytina apie ambiciją aprėpti pasaulinius kalbos (ir lingvistikos) kontekstus (žr. 1 tikslą 1 lentelėje, Aprašas, 7 p.). Įdėmesnis žvilgsnis į programos turinį ir susitikimo metu pokalbis su

¹ Žr. Dublino aprašus, *Qualifications that signify completion of the first cycle are awarded to students who have demonstrated knowledge and understanding in a field of study that builds upon and their general secondary education, and is typically at a level that, whilst supported by advanced textbooks, includes some aspects that will be informed by knowledge of the forefront of their field of study; etc.* http://www.intranet.vu.lt/images/stories/studijos/seminaras/dublin_descriptors.pdf

dėstysiančiais dėstytojais rodo, kad iš esmės programa grindžiama lietuvių kalbotyra ir lietuvių kalbos medžiaga (žr. 2 priedą, pavyzdžiui, fonetikos ir fonologijos, morfologijos ir žodžių darybos dalykų tikslo apibrėžtis ir literatūrą, leksikologijos pagrindinės literatūros sąrašą ir t.t.). Be to, absolventų funkcionavimo daugiakalbėje aplinkoje neužtikrina ir neaiškus anglų kalbos statusas programoje, ypač kai kitų kalbų, išskyrus gal senąją graikų ir lotynų, vertinamoje programoje iš viso nenumatoma. Anglų kalbos kurse yra išdėstoma iš esmės tik anglų kalbos gramatika, esama struktūrinio lyginimo su lietuvių kalba elementų, o dalyko apraše numatyti vienintelės rūšies komunikaciniai gebėjimai apsiriboja pastraipos ir santraukos rašymu. Tačiau tokio pobūdžio turinys negali užtikrinti įprastai tokiuose kursuose numatomų nuoseklaus visų komunikacinių gebėjimų (klausymo, skaitymo, rašymo ir kalbėjimo) ugdymo. Beje, kito 1 lentelėje minimo su anglų kalba susijusio dalyko, Anglų kalbos terminologijos, nepavyko rasti nei studijų plane, nei dalykų aprašuose (2 priede). Manytina, kad globalumo ir daugiakalbystės bei daugiakultūriškumo užmojis yra nepagrįstas, nes teikiama vertinti programa nenumato jo realizavimo būdų ir priemonių.

Abejonių kelia ir Programos apraše (1 lentelė, Aprašas, 7 p.) numatytos programos tikslų ir rezultatų sąsajos su studijuojamais dalykais. Nelabai aišku, kodėl, pavyzdžiui, ugdant sisteminę lingvistines žinias, svarbios yra tokios lingvistikos šakos kaip leksikologija ar semantika, o, pavyzdžiui, kita lingvistikos šaka, pragmatika, kuri pagal kai kurias šiuolaikines teorijas yra glaudžiai susijusi su semantika, svarbi tik asmeniniam kūrybingumui ugdyti; kodėl filosofija ir sociologija skiriamos asmeniniam kūrybingumui ugdyti, o filosofijos kryptis *fenomenologija* turėtų išmokyti studentus struktūriškai paaiškinti šiuolaikinius lingvistikos procesus besikeičiančioje pasaulio kalbų erdvėje (Aprašas, 8 p.) to nematyti ir dalyko apraše (2 priedas, 148 p.). Nelabai aišku, kaip, pavyzdžiui, socialinė psichologija turėtų išmokyti struktūriškai paaiškinti šiuolaikinius lingvistikos procesus. Asmeniniam kūrybingumui ugdyti priskiriami ir profesinė praktika bei baigiamasis darbas. Tokių sąsajų motyvacija nėra aiški nei Apraše, nepaaiškėjo ji ir vizito metu. Apskritai, mėginant susieti itin ambicingus programos tikslus ir studijų rezultatus su programos turiniu, pastebėtinas aiškus turinio fragmentiškumas, kuris, greičiausiai, yra suprantamas, nes per trejus su puse metų pirmojoje studijų pakopoje tokių didelių tikslų pasiekti tiesiog neįmanoma.

Analizuojamos programos poreikis (Aprašas, 9–13 pp.) remiasi pasvarstymais apie lingvisto profesiją, naujų specializacijų, tokių kaip globalizuotojų ir multilingvistų (Aprašas, 10 p.), poreikiu, rašoma apie verslo ir politikos naratyvus, Europos politikos įgyvendinimo būdų išmanymo svarbą ir pan. Šioje dalyje taip pat pasigesta konkretumo ir apibrėžtumo. Programos poreikių analizė, manytina, yra gana paviršutiniška, o nuoroda į Darbo biržos duomenis

nekokrektiška (Aprašas, 11 p.). Programos rengėjai lygina Darbo biržoje registruotų užsienio kalbų absolventų skaičius, pasirinkdami tokias skirtingas pagal populiarumą kalbas kaip rusų, anglų ir vokiečių, su lietuvių filologijos programų absolventų skaičiais. Nurodoma, kad taikomosios lingvistikos specialistų skaičiai yra nedideli, kas lyg ir rodytų taisytiną situaciją, tačiau užmirštama paminėti, kad kai kurios iš tų taikomųjų lingvistikos programų nelabai surenka studentų. Aprašo 13 puslapyje pateikiamas analizuojamos programos lyginimas su kitomis programomis yra neadekvatus, nes tik viena iš trijų paminėtų programų (*Kompiuterinės lingvistikos*) yra pirmosios pakopos studijų programa. Kitos trys yra magistrantūros studijų programos, jos šiame kontekste yra nelygintinos. Beje, net ir magistrantūros studijų programos minimos pasirinktinai, pavyzdžiui, Vilniaus universiteto *Taikomosios kalbotyros programa* visiškai neminima. Kiek ekspertams žinoma, programos rengėjai nepaminėjo ir daugiau studijų programų, ypač pirmosios pakopos, o ta informacija rengėjams galėjo praversti. Minėtina Kauno technologijos universiteto programa *Naujųjų medijų kalba*, Vytauto Didžiojo universiteto *Lietuvių filologija ir leidyba*, Vilniaus universiteto *Lietuvių kalba ir reklama* ir įvairios komunikacijos programos. Rengėjai vėliau savo rašte teigė, kad šios programos nebuvo įtrauktos dėl ideologinių ir metodologinių programų skirtumų.

Vizito metu bendraujant su būsimaisiais darbdaviais buvo galima įsitikinti, jog programos rengėjai ne iki galo išanalizavo specialistų rinkos poreikius ir apibrėžė programos absolventų vietą rinkoje. Vieni iš susitikime dalyvavusių darbdavių pageidautų lietuvių bendrinę kalbą, stilistiką išmanančių specialistų, bet labai nustebė, kai jiems buvo priminta, kad tokie dalykai šioje programoje nenumatyti. Kiti darbdaviai norėtų, kad absolventai išmanytų ir tam tikras reklamai kuriamo teksto subtilybes, bet vertinimui pateiktoje programoje tokių gebėjimų formavimas gana fragmentiškas, atskiro kurso nenumatyta.

Apraše pateikiamas analizuojamos programos lyginimas su užsienyje vykdomomis programomis yra aptakus ir nekonkretus. Rengėjų minima Londono universitete vykdoma ekonomikos ir lingvistikos studijų programa su analizuojama studijų programa menkai susijusi. Tai – ekonomikos programa, vykdoma Orientalistikos ir afrikanistikos aukštojoje mokykloje (School of Oriental and African Studies), o lingvistika joje primena gretutinių studijų programą, pagal kurią yra galimybė greta ekonominio išsilavinimo įgyti pagrindinį (bazinį) lingvistinį išsilavinimą, daugiausia dėmesio skiriant Rytų kalboms. Lingvistika Londono universitete vykdomoje programoje nėra integruota į ekonomikos studijas². Apraše minima nuoroda į

² Žr. <http://university.which.co.uk/school-of-oriental-and-african-studies-university-of-london-s09/economics-and-linguistics-3-years-9000-lq13>

Amerikos universitetus yra bendro pobūdžio ir neinformatyvi. Vizito metu buvo tvirtinama, kad Ekonominės lingvistikos programa yra unikali ir vienintelė, neturinti pasaulyje analogų.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Pagrindine vertinti pateiktos programos tikslų ir studijų rezultatų srities stiprybe laikytinas programos naujumas ir originalumas. Tačiau kadangi nieko panašaus nėra vykdoma nei viename Vakarų universitete, net ir pirmaujančios ekonomikos šalyse, tas naujumas kelia nemažai abejonių.

Pagrindinė srities silpnybė – pernelyg ambicingi programos tikslai, kurių pasiekiamumas yra itin abejotinas. Jie tik labai maža dalimi atitinka pirmąją universitetinių studijų pakopą ir šeštąjį kvalifikacijos lygį, negrindžiami ekonominės lingvistikos mokslo pasiekimais. Nevisiškai apgalvotos ir išreikštos numatomų programos studijų rezultatų sąsajos su programos tikslais bei jiems ugdyti numatytais dalykais. Sprendžiant pagal programos turinį, kai kurie programos tikslai yra praktiškai neįgyvendinami, o studijų rezultatai nepasiekiami. Programos poreikis negrindžiamas jokiais skaičiavimais ar apklausomis, lyginimas su kitomis programomis neadekvatus.

2.2. Programos sandara

Vertinimui pateiktos programos sandara atitinka formaliuosius universitetinių pirmosios pakopos studijų programoms keliamus reikalavimus (žr. *Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašas*, patvirtintas LR švietimo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr. V-501). Programa nuolatinių studijų forma vyksta septynis, o iššestinių studijų forma – 10 semestrų. Bendra programos apimtis yra 210 kreditų. Bendriesiems universitetiniams dalykams numatytas 21 kreditas (reikalaujama bent 15), studijų krypties dalykams numatyti 174 kreditai (reikalaujama bent 165), praktikoms – 15 kreditų (tiek ir reikalaujama), baigiamajam darbui – 21 (reikalaujama bent 12). Tačiau pasigilinus paaiškėja, kad gana sudėtinga, jei iš viso įmanoma, nustatyti logiškus pagrindus, kuriais vadovaujantis dalykai priskiriami vienai ar kitai grupei. Pavyzdžiui, *Anglų kalba* ir *Filosofija* priskiriami bendriesiems dalykams, o filosofijos kryptis *Fenomenologija* ar *Telekomunikacijų technologijos* – studijų, t.y. lingvistikos, kryptčiai. Beje, pastarojo dalyko apraše nėra nei žodžio apie sąsajas su kalba ar lingvistika (žr. 2 priedas, 117 p.). Tokių pavyzdžių yra daugiau. Nelabai aišku, dėl kokių priežasčių tokie dalykai kaip *Komunikacijos ir medijų teorijos*, *Integruota marketingo komunikacija*, *Vizualumo tyrimai*, *Šiuolaikinė socialinė filosofija*, *Informacijos paieškos sistemos* patenka į lingvistikos krypties dalykus, kai jų turinyje, kaip matyti iš dalykų aprašų (žr. 2 priedą),

taip pat nerasta jokių sąsajų su kalba ir/ar lingvistika. Pasiklausti šiuos dalykus dėstysiančių dėstytojų nebuvo galimybės, nes jie susitikime nedalyvavo.

Nemažai programos dalykų atitinka studijų pakopą ir kryptį. Tačiau kai kurių dalykų atitiktis studijų pakopai kelia abejonių. Pirmosios pakopos studijų kalbotyros ar su kalbų studijomis susijusiose programose įprasta matyti semantikos ar pragmatikos įvadus, o gilesnės semantikos ir pragmatikos studijos dažniau vyksta antrojoje studijų pakopoje. Aukštesnėje pakopoje galėtų būti dėstomos ir *Šiuolaikinės lingvistikos teorijos*. Toks kursas, kaip *Dirbtinės kalbos*, kurio studijų objekto nepavyko iki galo išsiaiškinti, grindžiamas labai sudėtinga privaloma literatūra, kuri dalyko apraše numatyta tik anglų kalba. Patirtis rodo, kad net anglistams magistrantams tų šaltinių tekstai nėra lengvi, jau nekalbant apie analizuojamos programos trečiakursius.

Programos koncepcijoje kalba siejama su ekonomika, išplečiant pastarosios sampratą iki politikos, socialinio gyvenimo, teisės, kultūros, švietimo ir pan. Tačiau jei įprastinės ekonomikos dalykų dar yra vienas kitas, tai programoje stokojama su įvairiais visuomenės procesais susijusių dalykų, pavyzdžiui, politikos ar teisės, juolab kad Apraše nurodant absolventų karjeros galimybes teigiama, kad jie dirbs politikų padėjėjais ar forensinėse aplinkose (47 p.). Suprantama, viską sudėti į 210 kreditų sudėtinga, tačiau galbūt vertėtų galvoti apie pirmosios pakopos studentų pajėgumą ir dalykų prioritetus.

Dalykų išdėstymas semestrais pagal kreditų apimtį ir dalykų skaičių atitinka teisės aktų reikalavimus. Tačiau iš studijų plano matyti (3–4 lentelės), kad nors nėra numatyta gretutinių studijų, programoje labai mažai pasirenkamųjų dalykų: visuose semestruose renkamosi po vieną nedidelės apimties (vos 3 kreditų) dalyką (iš dviejų), išskyrus trečiąjį ir septintąjį (paskutinį) semestrus, kai pasirenkamųjų dalykų iš viso nenumatyta. Pasirenkamųjų dalykų alternatyvos yra svarstytinos, pavyzdžiui, pirmajame semestre renkamosi iš *Sociologijos* ir *Filosofijos*, o šeštajame – iš *Leksikologijos* ir *Geolingvistikos*. Manytina, kad *Filosofija*, kuri šioje programoje yra vos 3 kreditų apimties, yra esminė universitetinių studijų disciplina, o *Leksikologija* – kalbotyros programų pagrindas, dažniausiai dėstomas prieš semantiką ir pragmatiką. Tiek filosofija, tiek leksikologija turėtų būti privalomos disciplinos.

Nemaža dalis dalykų aprašų atitinka keliamus reikalavimus, juose numatyti metodai studijų rezultatams pasiekti, iš esmės aiški studijų rezultatų vertinimo sistema. Yra įdomių šiuolaikiškų kursų, glaudžiai susijusių su IT taikymu. Kaip minėta, daugumos programos krypties (lingvistikos) dalykų turinys yra grindžiamas lietuvių kalbotyra ir lietuvių kalbos medžiaga, kas savaime nėra nei privalumas, nei trūkumas. Tačiau šioje konkrečioje programoje

tai susiaurina programos įgyvendinimo galimybes, nes programos tikslai ir siekiami studijų rezultatai tuo neapsiriboja.

Atkreiptinas dėmesys į dalykų aprašuose pateikiamą jų turinį. Daugelio jų tematika pateikiama labai šykščiai, vos keliais bendrais žodžiais, nesusiejant nei su konkrečiais knygų skyriais, nei su bent kiek konkretesnėmis užduotimis. Tačiau net ir taip aptakiai aprašius kai kurių dalykų turinį pasitaiko, kad jis yra dubliuojamas. Pavyzdžiui, *Leksikologijos* kursas, dėstomas kartu su *Pragmatika* šeštajame semestre, iš dalies dubliuoja ir jo turinį; pavyzdžiui, šnekos aktų teorija numatyta abiejuose dalykuose.

Dar kartą minėtinas *Anglų kalbos* dalykas. Jei jo nėra stojimo reikalavimuose, programoje jis turėtų vaidinti labai apibrėžtą instrumentinį vaidmenį, ypač jei programoje bent dalis dalykų dėstoma anglų kalba (šiuo atveju, anglų kalba dėstoma *Kompiuterinė lingvistika*, nes dėstytojas užsienietis nemoka lietuvių kalbos) ir/ar dalykų literatūros sąrašė visa privaloma literatūra ar didelė jos dalis yra tik angliškai, kaip yra ir šios programos atveju, pavyzdžiui, *Dirbtinių kalbų, Sociologijos, Kompiuterinės lingvistikos, Integruotų marketingo komunikacijų, Sociolingvistikos, Kalbos vizualizavimo* dalykų privalomoji literatūra yra tik anglų kalba. Kaip jau minėta, šioje programoje numatyta anglų kalba neugdomi beveik jokie komunikaciniai gebėjimai, kursas nesusietas su Bendrųjų Europos kalbų metmenų (BEKM) lygiais. Jis apsiriboja klasikine struktūrine gramatika ir vargu ar gali suteikti veiksmingų instrumentinių gebėjimų, reikalingų ambicingiems programos tikslams pasiekti.

Analizuojamoje programoje pabrėžiamas kūrybiškumas. Tačiau labai neįprasta, kad kūrybiškumui ugdyti nepasitelkiami tokie, ypač tekstus kuriantiems ar kursiantiems žmonėms, itin reikalingi dalykai kaip *kūrybinis* ar *akademinis rašymas, retorika* ir/ar *stilistika*. Vizito metu buvo teigiama, kad visus šiuos dalykus pakeičia Dialoginis seminaras (seminaro pati prigimtis yra dialoginė, todėl pavadinimas, manytina, yra tautologiškas), tačiau ekspertų neįtikino tai, kad vienas 6 kreditų kursas (iš viso vos 160 val., įskaitant savarankišką darbą) galėtų padėti išugdyti būtinuosius teksto komponavimo, stiliaus ir registro parinkimo bei kitus su rašto darbais susijusius gebėjimus. Patirtis rodo, kad rašymo gebėjimams ugdyti reikalingas gana ilgas laikas (neretai prireikia daugiau nei vienerių metų) ir daugiau pastangų nei įprastuose kursuose, o progresas matyti ne iš karto. Be to, kai kurie iš susitikime dalyvavusių būsimųjų darbdavių pageidavo būtent tokių gebėjimų turinčių absolventų.

Programoje numatyti gana įvairūs mokymo(si) metodai, tokie kaip projektai, savarankiško darbo pristatymai, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, pranešimai, individualus darbas ir darbas grupėje, įtraukiančios paskaitos, seminarai ir pan. Tačiau kai kurie metodai formuluojami pernelyg abstrakčiai ir yra visiškai neinformatyvūs, stokojama konkretumo, pavyzdžiui,

„teorinės literatūros studijos“ (*Lietuvių kalbos istorija*), „mokslinės literatūros analizė“ (*Pasaulio kalbos*), „įvairių informacijos priemonių naudojimas paskaitose ir seminaruose“ (*Leksikologija*). Kai kurių dalykų aprašuose viso kurso užduotys formuluojamos identiškai. Pavyzdžiui, visų *Geolingvistikos* kurso temų užduotys apima „paskaitos medžiagos analizę, savarankišką privalomosios ir papildomosios literatūros studijavimą“ (2 priedas, 179–180 pp.), visame *Filosofijos* kurse apsiribojama „literatūros šaltinių analize“ (2 priedas, 32 p.), *Lotynų ir graikų kalbų pagrindų* kurse (II) viso kurso metu vyksta tik „nurodytos literatūros skaitymas ir praktinis pažinimas“, *Telekomunikacijų technologijų* kurse numatyti tik „pranešimai ir pranešimų gairių aptarimas“ (2 priedas, 117 p.), nors dalyko aprašo pradžioje studijų metodų nurodoma gerokai daugiau.

Programoje numatyta praktikos apimtis atitinka teisės aktų reikalavimus. Praktikos vietos yra suderintos su socialiniais partneriais, nors praktikos turinys, eiga ir vertinimas 2 priede aprašyti itin šykščiai, todėl susidaryti aiškų vaizdą sudėtinga (2 priedas, 189–190 pp.). Šio klausimo išsiaiškinti nebuvo galimybės, nes praktiką kuruosianti dėstytoja susitikime nedalyvavo.

Labai svarbus dalykas, leidžiantis pademonstruoti per visus studijų metus įgytus studentų gebėjimus, yra *Baigiamasis bakalauro darbas*. Tačiau jo aprašas 2 priede neatskleidžia šios programos specifikos. Programoje jis suskaidytas į dvi dalis, 6 kreditus numatant šeštajame semestre ir 15 kreditų paskutiniame, septintajame, semestre, tačiau tokio skaidymo priežasčių rengėjai negalėjo nurodyti. Nepavyko išsiaiškinti ir jam keliamų reikalavimų, nes šiuo metu jie nėra parengti. Vizito metu buvo pateikti tik „Verslo vadybos studijų programos bakalauro baigiamojo darbo rašymo metodiniai nurodymai ir patarimai“, kurie, rengėjų nuomone, yra panašūs į analizuojamos programos baigiamųjų darbų reikalavimus. Manytina, kad norint vykdyti analizuojamą studijų programą, tokius reikalavimus parengti būtina. Taip pat, pradėjus vykdyti studijų programą, būtina užtikrinti, kad jie būtų prieinami studentams.

Po vizito į KSU praėjus maždaug trimis savaitėmis, ekspertai gavo *Bakalauro darbų gynimo tvarką*³. Tačiau joje numatyti tik bendrieji procedūriniai dalykai, aktualūs visų vykdomų programų baigiamųjų darbų gynimui, tokie kaip komisijos sudarymas, darbo pateikimo tvarka, skundų nagrinėjimo tvarka ir pan. *Tvarkoje* vertinimo kriterijai nėra numatyti.

³ http://www.ksu.lt/downloads/2014/05/Skelbti_KSU_bakalauro-baigiamuju-darbu-gynimo-tvarka_2013.pdf

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Pagrindine srities stiprybe laikytina tai, kad programos sandara atitinka formaliuosius teisės aktų reikalavimus. Be to, didelė dalis programos dalykų, paimti atskirai, parengti pakankamai kokybiškai.

Programos silpnybe laikytina aiškios motyvacijos skiriant bendruosius ir krypties dalykus nebuvimas, o ypač nemotyvuota kai kurių dalykų prieskyra studijų kryptiai (lingvistikos). Kita silpnybe laikytina tai, kad programos turinio lingvistikos dalis grindžiama iš esmės tik lietuvių kalba ir lietuvių kalbotyra, o susietų su ekonomika kursų yra gana nedaug; tai neleidžia pasiekti daug plačiau suformuluotų programos studijų rezultatų. Be to, tokios sandaros programa neužtikrina anglų kalbos mokėjimo, kuri būtina kai kuriems dalykams išklaudyti bei perskaityti kai kurių dalykų literatūrą. Galiausiai programoje nenumatyti reikalavimai praktikai bei jos vertinimo kriterijai. Tas pats pasakytina apie *Baigiamąjį bakalauro darbą*. Jo metodiniai reikalavimai ir vertinimo kriterijai nėra nustatyti ir aprašyti.

2.3. Personalas

Vertinimui pateiktoje programoje pasitelkiamas dėstytojų personalas atitinka teisės aktų reikalavimus ir yra pakankamas pirmosios pakopos programai vykdyti: mokslininkai (mokslo daktarai) dėstys tris ketvirtadalius visų dalykų. Numatoma, kad programos krypties dalykus dėstys 8 profesoriai, 5 docentai. Programoje dirbs 6 nuolatiniai dėstytojai ir 30 nenuolatinių (kitų) dėstytojų. Tarp pastarųjų ir trys kviestiniai dėstytojai iš užsienio: prof. dr. P. U. Dini (Pisos universitetas), prof. dr. A. Verschik (Talino universitetas), dr. A. Vasiljevs (Rygos universitetas), kurie, KSU administracijos teigimu, atvyks dėstyti savo dalyko iš užsienio ir dirbs Vilniuje visą semestrą. Tai sveikintinas dalykas. Tačiau kyla neaiškumų dėl kai kurių dalykų dėstomosios kalbos. Iš aprašų matyti, kad visų užsienio dėstytojų dalykai bus dėstomi lietuvių kalba. Tačiau latvių dėstytojo dr. A. Vasiljevo gyvenimo aprašyme trūksta informacijos apie lietuvių kalbos lygį. Dalykai gali būti dėstomi ir angliškai, bet tai turi būti numatyta aprašuose ir tam studentai turi būti ruošiami studijų pradžioje. Kyla abejonių dėl *Kompiuterinės lingvistikos* dėstymo kita kalba (anglų? latvių?), tai sunkus kursas ir suprasti jį net ir lietuviškai jau būtų iššūkis. Be to, tarp lietuvių ir latvių, abiejų gyvųjų baltų kalbų, esama nemažai skirtumų (kirčiavimo sistema, fonotaktika, iš dalies ritmas ir intonacija), o šis kursas negali būti tik teorinis. Todėl programos rengėjai galėjo svarstyti galimybes ir šiam kursui dėstyti greta latvių mokslininko kviesti lietuvių specialistą, nes jų jau galima rasti ir mūsų šalyje.

Programa kuriama lietuvių kalbotyros pagrindu, tačiau jos tikslai (o kai kurių dalykų pavadinimai ir aprašai, pvz.: *Semantika, Leksikologija, Terminologija, Fonetika ir fonologija* ir kt.) leidžia tikėtis gerokai platesnio konteksto. Todėl ir dėstytojų korpusas galėtų būti įvairesnis,

daugiau kitų kalbų (ypač anglų kalbos) specialistų. Dabar, be trijų užsieniečių, lingvistines disciplinas dėstys daugiausiai lituanistai.

Visų krypties dėstytojų profesinės veiklos stažo vidurkis yra 16 metų, nors Apraše nurodomas vidurkis – 25 metai (nelabai aiškus Aprašo rengėjų skaičiavimo principas). Pusė numatytų krypties dėstytojų turi nemažą profesinės veiklos patirtį (daugiau nei 10 metų). Tačiau kviečiami dėstyti ir beveik neturintys pedagoginio darbo patirties mokslininkai ar praktikai (J. Jaroslaviene, L. Vaičiulytė-Semėnienė, V. Kaminskas, J. Gribovskis). Yra dėstytojų, kurių akademiniai vardai pateikiami nenuosekliai, pavyzdžiui, Apraše nurodyta, kad Gintarė Judžentytė yra docentė (2 ir 3 lentelės, 16–17 p., 5 lentelė, 21 p.), tas pat kartojama jos dalyko apraše (2 priedas, 97 p.), tačiau jos gyvenimo aprašyme (3 priedas, 21 p.) tokios informacijos nėra. Informacija apie Aurelijos Tamulionienės docento vardą nepatvirtinama jos gyvenimo aprašyme, nors Apraše ji nurodoma kaip docentė. Tokių atvejų yra ir daugiau.

Daugelio dėstytojų mokslinės veiklos kryptys atitinka numatytus dėstyti dalykus, kai kurie iš jų yra savo srities profesionalai. Tačiau dėl kai kurių numatytų dėstytojų kyla abejonų, kurios išvardytos toliau.

- Neaišku, ar lekt. R. Tamošiūnas turi patirties skaityti *Kalbos vizualizavimo* dalyką. Dėstytojas ekspertų vizito metu nedalyvavo, todėl to pasitikslinti nebuvo galima.
- Lekt. A. Saudargas yra tikriausiai puikus biofizikas, bet nepateikė informacijos apie patirtį dėstyti *Dirbtinių kalbų* dalyką (vizito metu minėjo, kad rengia straipsnį iš šios srities). Programos rengėjai galėtų svarstyti galimybę ir siūlyti šį kursą kartu su A. Saudargu skaityti semiotikos ar kognityvinės lingvistikos specialistui.
- Lekt. J. Ohman'as tikrai gali skaityti dalyko *Vertimo ir kalbos mokymosi technologijos* pirmąją dalį (vertimą), antroji dalis – kalbų mokymasis – tikriausiai paremtas jau tik asmenine praktine patirtimi. Jis neabejotinai būtų puikus lektorius greta mokslininko, kurio moksliniai interesai – vertimas ar kalbų mokymas(is).
- Trūksta informacijos ir apie doc. dr. Ž. Židonio patirtį dėstyti *Verslumo ir ekonomikos naratyvo analizės* antrąją dalį (naratyvą). Dėstytojas nedalyvavo susitikime, todėl išsiaiškinti nebuvo galima.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Pagrindine srities stiprybe laikytina užsienio dėstytojų dalyvavimas programoje.

Pagrindine srities silpnybe laikytina nepatvirtintas kai kurių programoje numatytų dėstytojų pasirengimas ir profesinė patirtis dėstyti jiems numatytus dalykus bei kai kurių mokslininkų pedagoginės patirties stoka.

2.4. Materialieji ištekliai

Kaip nurodyta Apraše ir kaip teko įsitikinti ekspertams vizito į KSU ir LKI metu, abiejose įstaigose yra tinkamai įrengtų auditorijų, pritaikytų didesniems ir mažesniems studentų srautams. Auditorijų ir vietų skaičius vertinamai studijų programai realizuoti yra pakankamas. Auditorijos atitinka šiuolaikinius reikalavimus: jose yra multimedijos įranga, veikia belaidžio ryšio sistema ir t.t.

Pagal bendradarbiavimo sutartį su LKI vertinamos studijų programos studentai galės naudotis LKI sukaupta skaitmenine kalbos išteklių infrastruktūra ir resursais. LKI erdvėse prieinamos ir svarbios lietuvių kalbos tyrimams numatytos duomenų bazės, tokios kaip Tarmių archyvas, Naujųjų skolinių duomenų bazė, Senųjų raštų duomenų bazė, Lietuvių kalbos terminų sinonimijos bazė ir t.t. Taip pat numatoma, kad studentams bus prieinamos ir LKI turima programinė įranga – duomenų bazių kūrimo, žodynų redagavimo programos ir pan. Manytina, kad įranga studijoms ir praktikai, apribojus programos tikslus ir studijų rezultatus lietuvių kalba, yra pakankama.

KSU yra nedidelė biblioteka, kurioje, kaip teigiama Apraše (32 p.), yra pagrindinė vertinamos programos studijuojamų dalykų literatūra, tačiau vizito metu, be žinytų ir žodynų, kitos programai įgyvendinti skirtos literatūros pamatyti nepavyko. LKI bibliotekoje, kuri prenumeruoja svarbius lingvistikos žurnalus ir turi sukaupusi pakankamai turtingą lingvistinę biblioteką, visgi nepavyko rasti konkrečių knygų, nurodytų dalykų aprašų privalomos literatūros sąrašuose, ypač anglų kalba. Bibliotekos personalas negalėjo pasakyti, kur tų knygų ieškoti ir kiek jų bibliotekoje galėtų būti. Nepaisant to, kad kai kurie šaltiniai yra internete, be to, KSU, kaip teigiama Apraše (36 p.), turi prieigą prie pagrindinių mokslinių bazių, EBSCO, EMERALD, JSTOR ir pan., manytina, kad programai įgyvendinti prireiks ir knygų. Jų, atsižvelgiant į priimamų studentų skaičių (25 į nuolatinės ir 25 į iššėstines studijas), būtina įsigyti daugiau nei po vieną egzempliorių.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nei Apraše, nei jo 2 priede, kur pateikiama informacija apie dalykus, nėra nurodytas turimų knygų egzempliorių skaičius ir vieta. Taip pat nenurodoma, kokios galimybės yra gauti knygas, jei jų nėra nei LSU, nei LKI bibliotekose. Vizito metu buvo tvirtinama, kad pradėjus įgyvendinti programą, knygų bus perkama.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Pagrindine srities stiprybe laikytina patalpų studijoms tinkamumas ir jų pakankamumas. Taip pat pakanka įrangos studijoms. Numatyta praktikų bazė tinkama.

Pagrindine srities silpnybe laikytina informacijos stoka apie studijų programai įgyvendinti reikiamas knygas, ypač anglų kalba, ir tų knygų skaičių ir vietą.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo į studijas reikalavimų skyriuje rašoma, kad „stojančiajam į Ekonominės lingvistikos bakalauro studijų programą specialiųjų reikalavimų nėra. Stojantysis privalo turėti vidurinės mokyklos baigimo atestatą ir vykdyti priėmimo į Universitetą sąlygas“ (Aprašas, 37 p.). Konkursinio balo dedamosios apraše pateikiamos. Informacija apie priėmimo taisykles pateikiama KSU tinklalapyje.

Apraše nenurodoma, ar bus taikoma papildomų balų sistema (pavyzdžiui, Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiados laureatams). Vizito metu išsiaiškinta, kad visi stojantieji turi dalyvauti motyvaciniame pokalbyje, kurio metu, matyt, ir būtų atsižvelgiama į papildomus balus (Apraše apie pokalbį informacijos nebuvo pateikta). Tačiau programos rengėjai Apraše nepateikė informacijos apie kiek aiškesnį to pokalbio formatą, reikalavimus, vertinimo kriterijus. Ši informacija buvo pateikta raštu vėliau. Stojantieji, kurie stoja į universitetą tiesiogiai (ne per LAMA BPO priėmimą), turi dalyvauti motyvaciniame pokalbyje, kurio metu yra vertinami 4 aspektai: 1) stojančiojo akademinis pasirengimas (pažymiai), 2) karjeros siekiai ir supratimas, kaip pasirinkta studijų programa padės jų pasiekti, 3) aktyvumas, dalyvavimas įvairiose veiklose, pomėgiai, noro studijuoti būtent KSU argumentacija, 4) finansinės galimybės studijuoti.

Vizito metu buvo pasakyta, kad motyvaciniame pokalbyje dalyvauja ne mažiau kaip trys universiteto specialistai, įskaitant katedros vedėją ir studijų skyriaus atstovą. Tačiau dalyvaujančiųjų funkcijos aiškiau nebuvo apibrėžtos.

Apraše numatytas koreliacinis ryšys tarp programos ir numatomų dalyko rezultatų, studijų metodų ir studentų pasiekimų vertinimo metodų. Tačiau kai kurių numatytų studijų rezultatų galima siekti ir kitais studijų metodais, nei nurodo Aprašo rengėjai, pvz., 3.2. *Studentai gebės kurti inovatyvias kalbos technologines infrastruktūras* (Aprašas, 32 p.). Tokius gebėjimus galima ugdyti ne tik per seminarus ar pratybas, savarankiškai, bet ir dirbant grupėse, per praktiką. Apskritai per praktiką galima gerokai daugiau studijų rezultatų pasiekti (o gal net ir visus į praktinius gebėjimus orientuotus – 2.1, 2.2, 3.2, 4.1 – rezultatus), nei nurodoma Apraše. Galima būtų svarstyti, ar *kompiuteriais grįstas mokymasis, minčių lietus* yra viena iš paskaitos rūšių, tai greičiau viena iš galimų seminarų, darbo grupėse veiklų.

Viename kitame dalyko apraše (*Socialinė psichologija, Integruota marketingo komunikacija, Vizualumo tyrimai*; pastarojo dalyko aprašas pateiktas tik vizito metu) nesukonkretinti dalyko rezultatų vertinimo kriterijai. Aprašo 11 lentelėje (38–39 pp.), kurioje

išdėstomos programos tikslų, studijų rezultatų ir numatomų studijų metodų bei studijų pasiekimų vertinimo metodų sąsajos, kai kurie numatomų studijų pasiekimų vertinimo metodai suformuluoti neaiškiai, pavyzdžiui, *užduočių vertinimas* ir *praktinių užduočių atlikimo vertinimas*. Iš šių formuluočių neaišku, kuo šie metodai vienas nuo kito skiriasi.

Apraše teigiama, kad studentų rezultatai bus vertinami naudojantis viešai paskelbtais ir nuolatos taikomais kriterijais bei procedūromis (apie tai rašoma *Studijų programos vadybos* skyriuje), tačiau informacijos apie šiuos viešai prieinamus dokumentus nepateikta. KSU tinklalapyje paanalizavus, kas pateikiama apie jau vykdomas programas, matyti, kad dalykų aprašų (taip pat ir rezultatų vertinimo kriterijų) nepateikiama.

Apraše nesvarstoma, kaip bus užtikrinamas akademinis sąžiningumas, ar numatomos individualių studijų galimybės (jei rastųsi toks poreikis).

Programos studentai turės galimybę konsultuotis, dalyvauti akademinio judumo programose, bus skatinami įsitraukti į Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos institucijų bei įstaigų terminologijos forumo veiklą, dalyvauti ir savanoriauti jaunųjų humanitarų renginiuose, vykdyti kūrybinius ir edukacinius projektus LKI Lituaniistikos židinyje ir kt.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Pagrindine srities stiprybe laikytina tai, kad apskritai studentų pasiekimų vertinimo sistema yra gana aiški ir tinkama rezultatams pasiekti. Be to, svarbu, kad programoje numatytos galimybės studentams dalyvauti akademinio judumo programose. Taip pat skatinamas dalyvavimas profesiniuose renginiuose.

Pagrindine srities silpnybe laikytinos ne visai aiškios numatomų studijų metodų ir rezultatų sąsajos, ypač į praktinius gebėjimus orientuotų rezultatų. Kita aiški srities silpnybė yra ta, kad trūksta viešai prieinamų (internete) dokumentų, kuriuose būtų apibrėžti studentų pasiekimų vertinimo kriterijai ir procedūros (jau vykdomų programų dalykų aprašai KSU tinklalapyje taip pat neviešinami).

2.6. Programos vadyba

Aprašo *Programos vadybos* skyriuje rašoma, kad „ekonominė lingvistika yra tarpdalykinė studijų programa, kurią įgyvendins Kazimiero Simonavičiaus universiteto Ekonominės lingvistikos katedra“ (Aprašas, 42 p.). Šiuo atveju visai neminimas programos partneris LKI. Matyt, LKI atsakomybė bus jaučiama per būsimą Ekonominės lingvistikos katedrą, kurioje ir bus įdarbinami Instituto darbuotojai.

Bendrieji procesai, turintys užtikrinti programos, dėstomų dalykų kokybę, dėstytojų kompetenciją, numatyti vykdyti pagal Kazimiero Simonavičiaus universiteto studijų kokybės sistemą. Numatyta vykdyti studijų programos stebėsenos ir savianalizės sistemą (universitetiniu ir katedros lygiais). Studijų proceso eigoje studentai bus skatinami dalyvauti studijų kokybės apklausose, kuriomis remiantis tobulinamas lavinimo procesas, ypatingą dėmesį skiriant dėstytojų pasirengimui bei kvalifikacijai, praktikai, studijų bazei, užsiėmimų tvarkaraščiams. Apie grįžtamąją ryšį nemažai kalbėta vizito metu su administracijos atstovais, kurie trumpai pristatė Universitete vykdomas diskusijas, aptarimus su studentais, pačių studentų rengiamą akciją „Išmesk problemą“, kurios metu galima surašyti problemas ir jas įmesti į atsiliepimų dėžutę. Šioje Aprašo dalyje trūksta konkrečios informacijos, paremtos Universitete galiojančiais dokumentais, pavyzdžiui, ar KSU turi *Studijų programų reglamentą* ar kitą panašaus pobūdžio dokumentą, kuriuo remiantis turėtų būti numatomas programos atnaujinimas, užtikrinama kokybė, formuojamas Studijų komitetas ir jam suteikiami įgaliojimai, koks bus realus vadybos procesas (kam pavaldus Komitetas, kas jį sudarys, kas jį tvirtins, koks santykis kokybės užtikrinimo ir programos vadybos požiūriu tarp Ekonominės lingvistikos katedros ir Komiteto). Apraše minima, kad Universitete patvirtinti *Studijų programos komiteto nuostatai*, interneto nuorodos į jį ar konkrečių šio dokumento detalių nepateikta. Kai kuriuos dalykus pavyko išsiaiškinti vizito metu, pavyzdžiui, pagal dabar Universitete taikomą praktiką konkrečiai už programos vadybą bus atsakinga ateityje įkursima Ekonominės lingvistikos katedra, Studijų komitetas turės patariamąjį balsą. Vizito metu buvo paprašyta interneto nuorodų į Universitete patvirtintus studijų vykdymo dokumentus arba tų dokumentų kopijų. Po kelių savaitių aprašo rengėjai pateikė visų prašomų dokumentų internetinės prieigos nuorodas.

Numatyta, kad programos mokslo tiriamieji ir kūrybiniai darbai turi būti tiesiogiai susieti su socialiniais partneriais: viešųjų ryšių agentūromis, reklamos firmomis, verslo ir politikos institucijomis, kalbos industrijų specialistais, valstybės administravimo ir saugumo padaliniais. Todėl numatytas bendradarbiavimas su studentais ir socialiniais partneriais, reguliarūs jų susitikimai, kurie padėtų įvertinti ir suderinti studentų bei socialinių partnerių lūkesčius ir poreikius ir tobulinti programą. Kai bus tobulinama programa ir (arba) vertinama programa, studentai bei socialiniai partneriai bus kviečiami į Katedros posėdžius ir dalyvaus priimant sprendimus. Jų atstovai bus įtraukiami į Studijų programos komitetą. Vizito metu buvo galima įsitikinti, kad potencialių socialinių partnerių numatyta nemažai ir, atrodo, jie noriai įsitrauktų į programos tobulinimą.

Apraše konkrečiau nenurodoma, kaip bus palaikomas ryšys su absolventais. Jų įsidarbinimo galimybės numatytos, tačiau jos pernelyg plačios ir neleidžia matyti programos

išskirtinumo. Kai kuriais atvejais absolventų įdarbinimo galimybės yra nelabai realios, pavyzdžiui, Apraše numatoma (47 p.), kad absolventai galės dirbti „forensinėje aplinkoje“, tačiau programoje, kaip minėta, nėra net teisės pagrindų. Pirmosios pakopos absolventų galimybės dirbti mokslo tiriamąjį darbą (Aprašas, 47 p.) yra mažai tikėtinos. Tokio pobūdžio kompetencijos iš esmės suformuojamos antrojoje studijų pakopoje.

Studijų proceso organizavimas (užsiėmimai, tvarkaraščiai, akademinis judumas) aprašytas išsamiai. Trūksta interneto nuorodos ar informacijos apie KSU dokumentus, kuriais remiantis skiriamos stipendijos, socialinės išmokos. Vizito metu išsiaiškinta, kad geriausiai besimokantys gali 1–2 semestrus mokytis nemokamai (išlaidas padengia Universitetas). Be to, KSU studentai gali naudotis Valstybinio studijų fondo skiriamomis stipendijomis ir valstybės paskolomis.

Remiantis vertinimui pateiktu aprašu ir pokalbiais vizito metu galima teigti, kad numatytos vidinio kokybės užtikrinimo priemonės gali būti veiksmingos.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Pagrindinė srities stiprybė yra numatytas studentų ir socialinių partnerių dalyvavimas tobulinant programą.

Pagrindine srities silpnybe laikytina informacijos (ne tik ketinamos vykdyti programos apraše, bet ir internete) apie konkrečius studijų procesą užtikrinančius KSU dokumentus stoka bei pernelyg plačiai nusakytos absolventų karjeros galimybės.

III. REKOMENDACIJOS

- 3.1. Formuluoti realistiškesnius, studijų pakopą atitinkančius programos tikslus ir studijų rezultatus. Galbūt verta permąstyti pačią koncepciją, o jei tikimasi, kad ekonominė lingvistika turi ateitį, tai pirmiausia pamėginti šią naują kryptį įtvirtinti moksle, išleidžiant solidžių knygų ir straipsnių, kurie taptų pagrindu studijų programai kurti.
- 3.2. Aiškiau apibrėžti studijų objektą. Jei pripažįstama, kad dėstoma iš esmės lietuvių kalbotyra ir remiamasi lietuvių kalbos duomenimis, pagal tai apmąstyti tikslus ir studijų rezultatus. Jei studijų objektas suformuluojamas taip plačiai, kaip šioje programoje, pasitelkti programai įgyvendinti daugiau kitų kalbų specialistų, ne tik lituanistų.
- 3.3. Apgalvoti programos turinį atsižvelgiant į studijų pakopą ir kvalifikacijų lygmenį.
- 3.4. Atidžiau susieti programos dalykus su studijų kryptimi (lingvistika), galbūt pasitelkiant dalykui dėstyti kelis dėstytojus, pavyzdžiui, technologijų specialistą ir kalbininką.

- 3.5 Apsispręsti dėl dėstymo kalbos ir numatyti priemones, užtikrinančias tinkamą anglų kalbos mokėjimą, ypač jei anglų kalba būtų dėstomas bent vienas dalykas ir skaitoma profesinė literatūra.
- 3.6 Įsigyti reikiamą literatūros kiekį programai įgyvendinti.
- 3.7 Aiškiai apibrėžti praktikos ir baigiamojo bakalauro darbo reikalavimus ir vertinimo kriterijus.
- 3.8 Skatinti programos personalą vykdyti mokslinius tyrimus, glaudžiau susijusius su dėstomu dalyku ir programa. Kai kuriems dalykams dėstyti galbūt derėtų ieškoti antrojo dėstytojo, kurio moksliniai interesai būtų artimai susiję su numatytu dalyku.
- 3.9 Tikslinti studijų rezultatų ir studijų metodų sąsajas.
- 3.10 Rasti galimybių svarbiausius KSU dokumentus, įskaitant vykdomų programų numatytų dėstyti dalykų aprašus ir vertinimo kriterijus, paskelbti viešai (Universiteto svetainėje).
- 3.11 Aiškiau paskirstyti ir KSU dokumentais pagrįsti atsakomybę už programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą tarp katedros ir studijų komiteto.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Kazimiero Simonavičiaus universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Ekonominė lingvistika* vertinama neigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	1
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	2
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	14

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:

Doc. dr. Inesa Šeškauskienė

Grupės nariai:

Prof. dr. Asta Kazlauskienė